

У.Церабун. Праект кампазіцыі "Трубяць трубы гарадзенскія".

Мастыхін

ілюстратыўны матэрыял ды эскізы ў пластыцы: добраўпарадкаванне санаторыя "Свіязь", што на Навагрудчыне, прысвячэнне Адаму Міцкевічу, кампазіцыя "Трубяць трубы гарадзенскія", фантан "На Купалле" для горада над Нёманам, кампазіцыя "Мядзведжая акадэмія" для Смаргоні, скульптура "Бег" для будучага сталічнага раёна "Мінск-

Праекты скульптара: 20x30

Няспраўджаныя мроі, якія могуць быць рэалізаваны...

У Смаргонскім гісторыка-краязнаўчым музеі працуе не зусім звычайная выстаўка пад назвай "Няспраўджаныя мроі ў творчасці маёй". Яе зладзіў ганаровы грамадзянін Смаргоні, заслужаны дзеяч мастацтваў Беларусі Уладзімір Церабун. Экспазіцыя прысвечана 40-годдзю творчай дзейнасці скульптара — станкавіста і манументаліста.

мазаікі ды металу і г. д. Усяго — каля 20 аб'ектаў. Экспануецца даражэны творцы на метравых здымках. А побач — 30 праектаў, якія яшчэ не здзейснены. Гэта

сіці", памятны знак у гонар воінаў-інтэрнацыяналістаў для Слоніма ды шмат іншых праектаў.

Цікава і тое, што Церабун распрацаваў дызайнерскі накірунак выстаўкі і ўвёў колер у падстаўкі: чырвоны, бардовы, зялёны — гэта надало экспазіцыі дадатковы эффект. Для яе быў падрыхтаваны і каталог твораў мастака.

Арганізатары выстаўкі — упраўленне культуры Гродзенскага аблвыканкама і аддзел культуры Смаргонскага райвыканкама.

Б.К.

У.Церабун. Эскізы праект кампазіцыі "Адам Міцкевіч".

Летася Уладзімір Васільевіч праехаў усю Гродзенскую вобласць і частку Мінскай, зрабіўшы фотахроніку сваіх твораў манументальнага мастацтва: мемарыяльныя комплексы, дэкаратыўна-паркавая скульптура, аздабленне інтэр'ераў у грамадскіх будынках, кампазіцыі са шкла,

Для мяне акцёр Гродзенскага абласнога драматычнага тэатра, заслужаны артыст Рэспублікі Беларусь Аляксандр ШАЛКАПЛЯСАЎ заўсёды быў і застаецца ўзорам высокага прафесіяналізму ды бездакорнага мастацкага густу. І вось Аляксандру Шалкаплясаву — пяцьдзясят. Ёсць нейкая хлапечая вытанчанасць і, разам з тым, пранізлівая глыбіня ва ўсіх яго сцэнічных работах: ці гэта роля Брыдкага Качаняці ў "Дацкай гісторыі" паводле Х.К. Андэрсэна або Клягін у "Рок-канцэрт з Рыгорам Горыныным", ці гэта Разбойнік з аднайменнай п'есы К.Чапека або Франц у спектаклі "Кароль, дама, валет" паводле У.Набокава... Яны, як і многія іншыя ролі, сабраны акцёрам у дзівосны ўзор, у якім ёсць усё: і здзіўленне празрыстасцю неба і ўсмішка — ад горкай да спагадлівай, — і жаданне проста пагутарыць з гледачом...

магчыма ўсё жыццё працаваць толькі ў адным-адзіным рэчышчы — у гэтым і заключаецца сутнасць эксперыменту як для акцёра, так і для гледача.

— Гогаль называў тэатр кафедрай, з якой можна сказаць шмат добра свету. А вось Лорка называў тэатр самым магутным і дзейным сродкам духоўнага адраджэння. Якое з вызначэнняў бліжэй вам?

— Пэўна, і першае, і другое. Хаця, канешне ж, Лорка вельмі дакладны ў сваім вызначэнні. Безумоўна, тэатр — гэта сродак уздзялення, выхавання.

Тэатральная плошча

Не знарочыста, а спаквала

Ад "Рок-канцэрта" да "Самотнага Захаду"

— Аляксандр, вы ў гродзенскім тэатры — з 1989 года. Ці стаў ён за гэты час для вас другім домам?

— Стаў першым! Усё тое, што каштоўнае і важнае — сям'я, сябры, блізкія людзі, — гэта значная частка майго жыцця. А вось асноўная яго частка — тэатр. Мы ж, акцёры, можам жыць і дыхаць толькі тэатрам...

— Не ад сёння вядома, што артыст — прафесія, залежная ад многіх фактараў і людзей, ад таго ж рэжысёра. Як асабіста вы вышукваеце для сябе жыццёвыя ды прафесійныя "прытасаванні"?

— Гэта проста парадак рэчаў: тое або іншае можа падабацца ці не, прыгнятаць альбо захапляць, але ўсё гэта — твая праца. Канешне ж, цудоўна, калі рэжысёр з інтэрэсам "счытвае" тваю чалавечую і грамадзянскую пазіцыю, — тады адбываецца сапраўдны саюз, "зліццё" асоб. Так здарылася ў мяне з рэжысёрам Генадзем Мушпертам, калі ўзнік адыход ад романтичнага амплуа, і я павярнуўся ў бок вострахарактарных роляў. Не-

Сцэна са спектакля "Хлопчык і Маргарыта" (Павел — Аляксандр Шалкаплясаў, Маргарыта — Святлана Марэцкая).

Але адбываецца гэта не знарочыста, а спаквала. Я згадваю рэакцыю адной з глядачак пасля, відаць, сямейнага прагляду спектакля "Самотны Запад". Праз нейкі час пасля гэтага яна падыходзіла да рэжысёра са слязмі на вачах і з усёй шчырасцю сказала: "Дзякуй. Мае сыны нарэшце перасталі варагаваць адзін з адным..."

Пытанні задавала Святлана КАРМАЗІНА, выкладчык тэатральных дысцыплін Гродзенскага каледжа мастацтваў

Тое, што "...Ластаўка" робіць пералёт-пераездзі ў час свайго нязменна майскага правядзення (5 мая — дзень нараджэння Станіслава Манюшкі), вельмі слушна. З Мінскам звязана навучанне ў гімназіі і маладыя гады кампазітара. А тое, што сёлета адбудва турны конкурсных прапастухоўванняў прайшлі не на базе сталічнай навучальнай установы, а ў Беларускай дзяржаўнай акадэмічным музычным тэатры, толькі ўзняло статус саборніцтва. З заключным жа канцэрт-пераможцы і члены журы рушылі па маршруце, распрацаваным яшчэ ў 1999-м, да 180-годдзя з дня нараджэння класіка, калі і стартвала гэтая свята. Спачатку — Музей Манюшкі ў пасёлку Азёрны. Потым — стэла на месцы былога фальварка ў мястэчку Убель, дзе нарадзіўся творца і дзе ластаўка, паводле сямейнага падання, звяла над ягонай калыскай гняздзечка. Нарэшце, Чэрвень як цэнтр раёна, дзе знаходзіцца згаданы вышэй месцы. І ўсё гэта — са зместунымі аповедамі экскурсаводаў.

Экспазіцыя, прысвечаная Станіславу Манюшцы, што пачыналася з ініцыятывы дырэктара сельскай школы і дагэтуль месціцца пад дахам апошняй, ужо некалькі гадоў як філіял Чэрвеньс-

рускае радыё, а відэаздымкі — самі выканаўцы. Няўжо рупліўцама нацыянальнай спадчыны прасцей "састыкавацца" з замежжам, чым між сабой?

Стэла ў гонар Манюшкі цяпер таксама знаходзіцца на прыватнай тэрыторыі. Тая належыць "Мінсктрансу", што адкрыў тут санаторый-прафілакторый для сваіх супрацоўнікаў, абгарадзіўшы наваколлем плотам. Але брамкам, па просьбе музея, удзень пакідаюць незачыненай. І наша "стэйная" дэлегацыя змагла ўскласці кветкі — пад здзіўленымі позіркамі дам у каляровых купальніках. Ледзь мы рушылі да аўтобуса, тая крочыла да стэлы: пачытаць, што ж там напісана. І тое добра!

У Чэрвені нас напаткаў самы гасцінны прыём. Пра тое, з якой любоўю тут чакалі музыкантаў, сведчыла і паўночная зала Дома культуры, і нават камень ля ўвахода, размалёваны эмблемай свята. У фае — выстаўка дзіцячых работ з апошняга пленэру, што рэгулярна ладзіць тамтэйшая школа мастацтваў. І бясконца нізка манюшкаўскіх мелодый: народная капэла "Ігуменскія крыніцы", якая спецыялізуецца на беларускай музыч-

Адкрыты фестываль-конкурс маладых выканаўцаў імя Станіслава Манюшкі "Убельская ластаўка" — адрадыся. І выклікаў цэлюю "птушыную чараду" думак — не толькі пра вакальнае мастацтва, але і, галоўным чынам, пра нашае стаўленне да нацыянальнай спадчыны.

"...Ластаўка" і каляровыя купальнікі

Пасляфестывальныя развагі пра музыку і не толькі

кага краязнаўчага музея. А вось саму школу закрылі. Вучняў, якіх становіцца ўсё менш, возяць у іншую. Будынак жа прадалі замежніку, што збіраецца перапрацаваць яго ў базу адпачынку. Навокал — не толькі цудоўныя краявіды, але і поўныя рыбы сажалкі, платныя і бясплатныя. Так што дэфіцыту ў наведвальніках не будзе. Ёсць спадзеў, што стаміўшыся выцягваць улоў, турысты прыахвацца бавіць час з "Залатою рыбкай" ды іншымі творамі Манюшкі: гаспадыня музея Ірына Серада марыць, каб тут з'явілася і канцэртная зала. Хаця, як сведчыць практыка, уяўленне пра "асабліваці нацыянальнай рыбакі" ў падобнага турыста звычайна крыва іншае.

У самім музеі за апошнія гады нічога, бадай, не змянілася. Хіба замест адключанага цэнтралізаванага ацяплення (школа ж не працуе!) — прыдбаны абагравальнікі. Дый наведвальнікаў, па словах дырэктара, паболела: летася іх было без малага тысяча. Тысячу ж рублёў каштуе суды білет. Экскурсія дзіцячая — тры тысячы. Дарослая — пяць. У астатнім — усё так жа "глядзюць" выказванні на рускай мове, што беларускі народ, маўляў, ганарыцца польскім кампазітарам. І што ягоная музыка вабіць зваротамі да польскага фальклору, хаця сёння ўжо даказана: Станіслаў Манюшка цытаваў толькі беларускія песні, на якіх і быў выхаваны (у Польшчу ён прыехаў ужо ў сталым узросце, са складзенымі эстэтычнымі прыярытэтамі і ўласна кампазітарскімі напрацоўкамі). Апошнія музейныя паступленні — польскія часопісы з матэрыяламі пра творцы і новыя кампакт-дыскі з яго музыкай. Праўда, відэазапісу ранняй мінскай оперы "Латарэя", адноўленай нашымі музыкантамі на сцэне Беларускай дзяржаўнай філармоніі, у музейных фондах няма, хаця аўдыяверсію рабіла Бела-

най мінуўшчыне, папоўніла рэпертуар вялікай колькасцю новых пералажэнняў і апрацовак ягоных твораў, зробленых нязменным кіраўніком калектыву Генадзем Шпакоўскім. Увосень з гэтым рэпертуарам капэла запрошана ў Польшчу. А вось драўляная скульптура Манюшкі ля ўвахода ў школу выглядае дзіўна: каб зберагчы ад перападаў надвор'я, яе пафарбавалі. У колер... падлогі былой суседняй хрушчоўкі.

Заклучны канцэрт конкурсу сабраў "ластаўчыных" птушанят розных гадоў "выпуску", сярод якіх — салісты Беларускай оперы Аксана Волкава, Ілья Сільчукоў, салістка Музычнага тэатра Ганна Бяляева ды многія іншыя. У выкананні журы і гасцей, што вельмі прыемна, таксама гучала музыка Станіслава Манюшкі. Сярод цяперашніх пераможцаў было немагчыма не заўважыць надзвычай артыстычнага Аляксея Яравенку — сёлетняга выпускніка Беларускай дзяржаўнай акадэміі мастацтваў. Добры ўзровень прадэманстравалі навучэнцы Мінскага і Маладзечанскага музычных каледжаў (нагадаем, конкурс праводзіўся сярод вакалістаў сярэдняга звяна, а не старэйшых курсаў Акадэміі музыкі). Геаграфія ўдзельнікаў — амаль уся рэспубліка (не даслалі сваіх выхаванцаў толькі Брэст і Гомель). На жаль, не змог прыехаць кіеўскі вакаліст, які даслаў заўяўку. У якім фармаце конкурс будзе ісці надалей, яшчэ абмяркоўваецца. Яго галоўны арганізатар і старшыня журы Віктар Скоробагатаў прапануе чаргаваць пачаткоўцаў і маладых прафесійных вакалістаў: год — гэтыя, год — тыя. Гучаць і прапановы адмяніць цяперашні колькасць чэнаў — не больш за тры чалавекі ад адной навучальнай установы. Галоўнае, у чым усе аднадушныя: конкурсу — быць!..

Надзея БУНЦЭВІЧ, наш спецыяльны карэспандэнт Мінск — Чэрвеньскі раён — Мінск